

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13205/2023
05.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Татјане Миљуш и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Ненад Вукадиновић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Комуналац“ Инђија, са седиштем у Инђији, чији је пуномоћник ГГ, дипломирани правник са положеним правосудним испитом, стално запосленог код туженог, са умешачем на страни туженог „Generali осигурање Србија“ АДО са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Бранислав Грозданић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Вишег суда у Сремској Митровици Гж 820/21 од 13.10.2021. године, у седници одржаној 05.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Вишег суда у Сремској Митровици Гж 820/21 од 13.10.2021. године у преиначујућем делу.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ Вишег суда у Сремској Митровици Гж 820/21 од 13.10.2021. године у преиначујућем делу, тако што се **ОДБИЈА** жалба умешача на страни туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Старој Пазови – Судска јединица у Инђији П 1022/18 од 05.03.2021. године у усвајајућем делу, а одбија захтев умешача на страни туженог за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцима на име трошкова поступка по ревизији исплати износ од 60.999,40 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате у року од 8 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови - Судска јединица у Инђији П 1022/18 од 05.03.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име накнаде за претрпљену материјалну и нематеријалну штету исплати и то: тужили АА на име накнаде за претрпљене физичке болове и страх износе од по по 40.000,00

динара, тужиоцу ББ на име накнаде штете на путничком возилу износ од 193.402,57 динара и тужиљи ВВ на име накнаде за претрпљени страх износ од 30.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и на име трошкова парничног поступка 191.234,025 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован већи део захтева тужилаца за накнаду трошкова парничног поступка од досуђеног износа ставом првим изреке до траженог износа од 614.500,00 динара, као и захтев за исплату законске затезне камате на досуђени износ трошкова парничног поступка од пресуђења до извршности.

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици Гж 820/21 од 13.10.2021. године, ставом првим изреке, одбачена је као неблаговремена жалба туженог (изјављена против првостепене пресуде), одбијена као неоснована жалба тужилаца (изјављена против решења о трошковима парничног поступка садржаног у ставу другом изреке првостепене пресуде), а усвојена као основана жалба умешача на страни туженог, па је првостепена пресуда преиначена у побијаном делимично усвајајућем обавезујућем делу (став први изреке) тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужени да им на име накнаде материјалне и нематеријалне штете исплати: тужиљи АА на име накнаде за претрпљене физичке болове и за претрпљени страх износе од по 40.000,00 динара, тужиоцу ББ на име накнаде штете на путничком возилу износ од 193.402,57 динара и тужиљи ВВ на име претрпљеног страха износ од 30.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и да се обавезе тужени да тужиоцима исплати трошкове поступка од 191.234,025 динара, са законском затезном каматом од дана извршности одлуке, а потврђена у побијаном одбијајућем делу одлуке о трошковима поступка (став други изреке). Ставом другим изреке, обавезани су тужиоци да умешачу на страни туженог солидарно исплате 69.236,10 динара (на име трошкова целокупног парничног поступка).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у преиначујућем делу тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Према одредби члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 10/23-др. закон), ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. истог члана о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

Врховни суд је оценио да је у конкретном случају посебна ревизија тужилаца у овом спору дозвољена ради усаглашавања праксе домаћих судова у споровима за накнаду штете услед удеса изазаваног моторним возилом у покрету као посебног прописа о одговорности за штету (члан 178. Закона о облигационим односима).

Са тог разлога, на основу члана 404. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији у складу са чланом 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 10.11.2014. године, у 14,35 часова, у Инђији, у улици ... бр. ..., догодила се саобраћајна незгода у којој су се сударили путничко моторно возило којим је управљала тужилца АА, а које је власништво тужиоца ББ, осигурано у време удеса код „Дунав осигурања“, и теретно возило којим је управљао ДД, запослен у време удеса код туженог ЈП „Комуналац“ Инђија као власника возила, осигурано у време удеса код умешача на страни туженог „Generali osiguranje Srbija“ ДОО Београд. Након саобраћајне незгоде на лицу места стигла је полицијска патрола ПС Инђија, која је извршила увиђајне радње, оба возача су алкотестирана, те је утврђено да немају алкохол у крви. Саобраћајним вештачењем преко Центра за вештачење и процене од 19.10.2014. године, са изјашњењем вештака Иштавана Бодоло од 29.09.2017. године, а након усаглашавања са налазом и мишљењем вештака Милана Вујанића од 26.08.2020. године, која је првостепени суд ценио и прихватио као дате у складу са правилима струке, утврђено је да је до предметне саобраћајне незгоде дошло услед обостраних пропуста возача путничког и теретног возила јер су на правцу коловоза ширине 6,4 м, који је био одељен радвојним линијама, за оба возача постојали једнаки услови да се крећу својим саобраћајним тракама, да не пређу у леву траку, да се одмакну од раздвојне линије и да на тај начин не дође до судара, а били су дужни да воде рачуна о безбедном растојању приликом мимоилажења, при чему су вештаци били сагласни да је до контакта дошло на средишној линији коловоза. Медицинским вештачењем утврђено је да је у предметној саобраћајној незгоди тужилца АА задобила вишеструке лаке телесне повреде (у виду ударца у пределу обе ноге, огреботине и ударац у пределу десне шаке у виду хематома у пределу десне шаке, десне дојке, обе ноге и у пределу предњег трбушног зида) у вези којих је трпела физичке болове и страх чији су дужина трајања и интензитет према скали од 0-10 ближе описани у налазу вештака, док је тужилца ВВ (која је била на месту сувозача у путничком возилу) као последицу саобраћајне незгоде трпела страх чији су дужина трајања и интензитет (према скали од 1 до 10) ближе описани у налазу вештака. На путничком возилу тужиоца ББ, настала је материјална штета у износу од 386.805,14 динара, на дан вештачења 19.11.2014. године, која није промењена до 29.09.2017. године, а поправка хаварисаног возила није економски оправдана.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су за насталу штету подједнако одговорни возач путничког возила и возач теретног возила, јер су приликом мимоилажења пропустили да возила којим су управљали помере на безбедно растојање од раздвојне линије, а по потреби ближе десној ивици коловоза, која обавеза је прописана чланом 51. Закона о безбедности саобраћаја на путевима, проценивши њихове доприносе удесу на по 50% сразмерно степену њихове кривице. Због тога је обавезао туженог као власника теретног возила да сходно члановима 170. и 178. став 2. ЗОО накнади штету тужиоцима сразмерно степену кривице возача теретног возила који је као запослени код туженог управљао тим возилом. Применом члана 200. Закона о облигационим односима, оценио је да

правичну накнаду штете тужилци АА за претрпљену нематеријалну штету у виду болова и страха представљају износи од по 80.000,00 динара, па је обавезао туженог да јој за ове видове штете исплати износе од по 40.000,00 динара, имајући у виду да је њен допринос удесу 50%, а да правичну накнаде претрпљене нематеријалне штете тужилци ВВ у виду страха представља износ од 60.000,00 динара, па је обавезао туженог да јој исплати износ од 30.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Обавезао је туженог да тужиоцу ББ накнади сразмерни део материјалне штете на његовом возилу (која износи 386.805,14 динара) у износу од 193.402,57 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења, имајући у виду да је допринос тужилце АА удесу 50%, сходно члановима 277. и 278. став 1. и 189. став 2. у вези члана 324. ЗОО. Приликом одлучивања првостепени суд је имао у виду да је претходна судска одлука донета у овом поступку постала правноснажна у одбијајућем делу.

Другостепени суд је имајући у виду напред утврђено чињенично стање, сматрао да је погрешан закључак првостепеног суда да су тужилца АА као возач путничког возила и радник туженог као возач теретног возила одговорни за штету сразмерно степену своје кривице од по 50%. Наиме, да би се утврдила њихова одговорност за накнаду штете мора се утврдити узрочни допринос настанку судара на страни оба возача, а затим евентуално ценити колико износи допринос сваког од њих. Тужоци нису у смислу члана 231. ЗПП доказали да је возач теретног возила управљајући тим возилом поступао супротно одредби члана 51. Закона о основама безбедности саобраћаја на путевима односно да се теретно возило задњим левим точком налазило у супротној саобраћајној траци у којој се кретало путничко возило „...“ јер су вештаци у току поступка навели да није могуће утврдити и образложити које возило се налазило у левој саобраћајној траци за свој смер кретања у тренутку судара, те није било могуће посебно обрадити могућност избегавања судара сваког возача. С обзиром да нема доказа да је возач туженог проузроковао наведену саобраћајну незгуду, не може се говорити о одговорности туженог за насталу штету, па нема места примени одредби чланова 189. и 200. Закона о облигационим односима, због чега је првостепена пресуда преиначена у усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев тужилаца.

По оцени Врховног суда основани су ревизијски наводи тужилаца да је другостепени суд у овом спору погрешно применио материјално право.

Према члану 51. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“ бр. 41/09...55/14), који је био на снази у време настанка штетног догађаја, приликом мимоилажења возач је дужан да са своје леве стране остави довољно растојање између свог возила и возила са којим се мимоилази, по потреби да возило помери ка десној ивици коловоза.

Према члану 170. став 1. Закона о облигационим односима – ЗОО, за штету коју запослени у раду или у вези са радом проузрокује трећем лицу одговара предузеће у коме је запослени радио у тренутку проузроковања штете, осим ако докаже да је запослени у датим околностима поступао онако како је требало, а према ставу 3., одредбом става 1. овог члана не дира се у правила о одговорности за штету која потиче од опасне ствари или опасне делатности. Према члану 174. овог закона, за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице

које се њоме бави. Према члану 176. став 1. овог закона, уместо имаоца ствари и исто као он, одговара лице коме је ималац поверио ствар да се њоме служи, или лице које је дужно да је надгледа, а није код њега на раду. Према члану 178. став 1. овог закона, у случају удеса изазваног моторним возилом у покрету који је проузрокован искључивом кривицом једног имаоца примењују се правила одговорности по основу кривице. Према ставу 2., ако постоји обострана кривица сваки ималац одговара за укупну штету коју су они претрпели сразмерно степену своје кривице. Према ставу 3., ако нема кривице ни једног, имаоци одговарају на равне делове ако разлочи правичности не захтевају шта друго. Према ставу 4., за штету коју претрпи треће лице имаоци моторних возила одговарају солидарно. Према члану 177. став 1. овог закона, ималац се ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи или отклонити. Према ставу 2. ималац ствари ослобађа се одговорности и ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица, коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити. Према ставу 3., ималац се ослобађа одговорности делимично, ако је оштећеник делимично допринео настанку штете. Према ставу 4., ако је настанку штете делимично допринело треће лице, оно одговара оштећенику солидарно са имаоцем ствари, а дужно је сносити накнаду сразмерно тежини своје кривице. Према ставу 5., лице којим се ималац послужио при употреби ствари не сматра се трећим лицем.

Имајући у виду утврђено чињенично стање и правило о терету доказивања из члана 231. ЗПП правилно је првостепени суд закључио да постоји подједнака кривица возача путничког возила и возача теретног возила настанку штете (по 50%), јер је саобраћајним вештачењем утврђено да обоје приликом мимоилажења возила којима су управљали у време удеса нису водили рачуна о безбедном растојању приликом мимоилажења у смислу правила из члана 51. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“ бр. 41/09...55/14). Због тога, се супротно становишту другостепеног суда, одговорност туженог као власника теретног возила овде не може искључити у смислу члана 170. став 1. у вези члана 178. став 2. ЗОО.

Тужиоци потражују накнаду штете коју су претрпели у овом удесу од туженог правног лица као власника теретног возила којим је у то време управљало лице запослено код туженог. У таквој ситуацији, тужени има обавезу да тужиоцима накнади сразмерни део штете коју су претрпели и то: тужиљи АА као лицу које је управљало путничким возилом (по овлашћењу власника возила) и које се у погледу одговорности изједначава са имаоцем возила у смислу члана 176. став 1. ЗОО, а која је крива за удес као и возач теретног возила туженог, па се штета међу њима раздељује сразмерно степену кривице, овде је то по 50%, тужиоцу ББ као власнику наведеног путничког возила применом чланова 170. став 1. и 178. став 2. овог закона сразмерно степену кривице лица запосленог лица код туженог које је управљало теретним возилом, а тужиљи ВВ која се овде јавља у улози трећег лица (путника у возилу) применом члана 170. став 1. у вези члана 178. став 4. ЗОО у односу на које лице је одговорност (објективна одговорност без обзира на кривицу) оба имаоца возила солидарна за укупну штету, уколико не докажу постојање неких од основа из члана 177. ЗОО, имајући при томе у виду је у одбијајућем делу у односу на све тужиоце претходно донета првостепена одлука постала правноснажна.

Првостепени суд је правилном применом члана 200. ЗОО одмерио висину правичне накнаде нематеријалне штете тужиљама имајући у виду интензитете и

дужину трајања физичког бола и страха код тужиље АА, односно интензитет и дужину трајања страха код тужиље ВВ.

Како је преиначена другостепена пресуда, то је потврђена и одлука о трошковима првостепеног поступка и одбијен захтев умешача на страни туженог да се обавезу тужиоци да му накнаде трошкове парничног поступка.

Са изнетих разлога Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, па им на основу чланова 153, 154. и 163. став 2. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који обухватају трошкове на име: састава ревизије 33.750,00 динара према тарифном броју 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12...37/21), као и на име судских такси за ревизију у износу од 27.249,40 динара, одмерено према тарифним бројевима 1. и 2. таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 128/24...106/15).

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић